

Suomalainen perhe elää muutosten aikaa

Mitä meille tulee mieleen sanasta perhe? Äiti, isä ja kaksi lasta, tyttö ja poika? Käsitys perheestä oli aikaisemmin tällainen.

Nyt ajat ovat muuttuneet ja perheen mukana. Perheessä, ruokakunnassa, on edelleen keskimäärin kaksi lasta. Tämä lapsiluku on saatu laskemalla, miten monta lasta 35-49-vuotiailla äideillä keskimäärin on.

Nykyisin joka kolmas lapsi syntyy avioliiton ulkopuolella. Suurin osa näiden lasten vanhemmista asuu avoliitossa. Yksinhuoltajaperheitä on joka kuudes ja näistä suurin osa äiti-lapsi-perheitä. Myösisä-lapsiperheet ovat yleistyneet. Samoin uusperheet yleistyvät koko ajan. Uusperhe tarkoittaa sellaista ruokakuntaa, jossa on kaksi vanhemman asemassa olevaa ja ainakin yksi ei-yhteinen lapsi. Suomalainen tilastoperhe on määriteltävä uudestaan.

- Mikä on perhe? Lainsäädännössä perhe määritellään monella eri tavalla. Perhe vaikuttaa siihen,

millaisia sosiaaliturvaetuja saat. Perhe vaikuttaa myös siihen, paljonko joudut maksamaan sosiaalipalveluista, esimerkiksi lasten päivähoitosta. Perhe vaikuttaa myös verotukseen. Nyt pitää pyrkiä siihen että lainsäädännössä kaikki perhemuodot ovat tasa-arvoisessa asemassa. Vain sillä tavoin perheet saavat tasapuolisen kohtelun.

Suomessa on hieman alle 1.4 miljoonaa perhettä, ruokakuntaa. Perheiden lukumäärä on kasvanut, mutta perheiden koko pienentynyt. Yhden lapsen perheitä on miltei puolet. Tämä "tilastoharha" johtuu siitä, että yksilapsisiksi on luokiteltu myös sellaiset perheet, jotka ovat saaneet vasta esikoisensa tai joissa enää kuopus, nuorin lapsi, on kotona.

Kahden lapsen perheitä on 38 prosenttia ja kolmen lapsen perheitä noin 13 prosenttia Tätä suurempia on vain 4 prosenttia perheistä. LT. (Lähde: Sosiaali- ja terveystieteiden aikakauslehti Socius 4/95)

TUNTOSARVI 22. vuosikerta, ISSN 0358-2280

Päätoimittaja: vt. Liina Eloaho, toimittaja Raili Karisaari

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Mäkelänkatu 52 A 00510 Helsinki.

Puhelin 90-396 041, tekstipuhelin 3960 4677, telefax 3960 4678.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, hidasaänitteellä sekä videona.

TUNTOSARVI

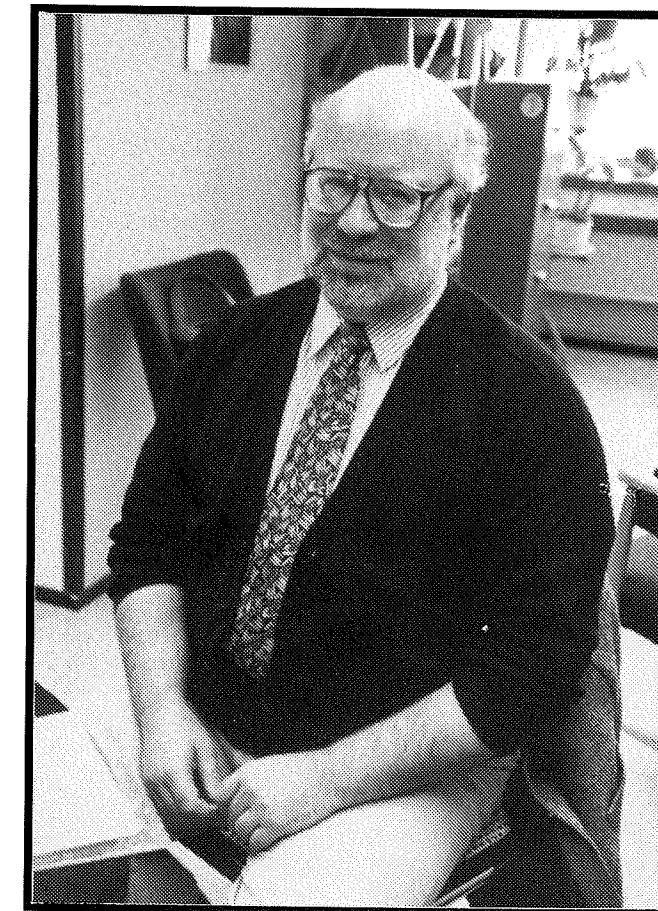
Suomen Kuurosokeat ry.

Helmikuu 2/1996

* Vieraita kaukaa Brittein saarilta

- Sensen puheenjohtaja Rodney Clark, sivu 4.

* Konferenssi tuo Euroopan kuurosokeat Suomeen - sivu 7.

* Iskikö flunssa vai influenssa? - sivu 10.

* Hoitaminen on tiimityötä - Terapeutti Esa Nyman kertoo, sivu 11.

Tässä lehdessä

Muutoksia sairausvakuutukseen.....	2
Toiminnanjohtaja pääkirjoittaa.....	3
Vieras kaukaa Brittein saarilta: Rodney Clark.....	4
Retinitis-yhdistyksen puheenjohtaja vaihtui.....	6
Suomalainen ei tingi omista eduistaan – muista ei niin väliä.....	6
Konferenssi lähestyy.....	7
Usherin kolme tyyppiä.....	8
Iskikö flunssa vai influenssa?.....	10
Hoitotyökin on tiimityötä.....	11
Tekstinpuhelinpalvelun hinnat ennallaan.....	13
Kirjapalsta	14
Shakkia!.....	14
Kirjoja kuurosokeille.....	15
Lukijoiden postia.....	16
Suomalainen perhe muutoksessa.....	20

Muutoksia sairausvakuutukseen

Suomen sairausvakuutusjärjestelmä muuttui jonkin verran vuoden alussa. Sairasvakuutuksen päiväraha korvaa nyt vain menetettyjä ansioita. Myös sairauspäivärahan hakuaika on lyhennetty neljään kuukauteen.

Hallitus perustelee muutoksia sillä, että sosiaali- ja terveystaloudelliset, ansiosidonnainen sosiaaliturva ja vähimmäisturva muodostavat hyvinvointiyhteiskunnan ytimen. Niiden turvaamiseksi tarvitaan rakenteellisia muutoksia ja menojen karsintaa.

Päivärahaan oikeuttava vähimmäistuloraja on 5 000 markkaa vuodessa ja pienin päiväraha on 11,65 markkaa päivässä.

Alle tulorajan olevilla ja kokonaan tulottomilla on oikeus harkinnanvaraiseen sairauspäivärahaan, joka on enimmillään 60 markkaa päivässä. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi opiskelijat joilla sairauden aiheuttama työkyvyttömyys on jatkunut yli 60 päivää.

Hyvää syntymäpäivää kaikille Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille!

Vuosi 1996 on tärkeä vuosi Suomen Kuurosokeat ry:lle. Vietämme yhdistyksemme 25-vuotisjuhlaa. Nyt on aika miettiä menneitä ja muistaa ja kiittää kaikkia niitä, jotka ovat olleet mukana yhdistyksemme toiminnan kehittämisessä. Toisaalta on myös aika katsoa eteenpäin: minkälainen on yhdistyksemme 25 vuoden kuluttua. Mikä on se visio, näky, jota kohti pyrimme toimintaamme kehittämään yhä nopeammin muuttuvassa yhteiskunnassa? Mitä teemme ensi vuonna ja mitkä ovat lähivuosien tavoitteet?

Juhlasyyskokous pidetään Helsingissä. Vuosikokouksen yhteydessä järjestetään juhla, johon kutsutaan myös yhteistyökumppaneita.

4. Euroopan kuurosokeiden konferenssin järjestäminen on meille suuri kunnia. Konferenssissa voimme tehdä tunnetuksi monipuolista suomalaista kuurosokeustyötä.

Vuoden aikana tapahtuu paljon myös käytännön muutoksia: Tampereen Asumis- ja toimintakeskuksen rakentaminen ja peruskorjaus käynnistyy toden teolla. Piirustukset ja suunnitelmat ovat jo valmiit. Kun routa sulaa voi rakentaminen alkaa. Uudistiloihin tulevat uusi ruokasali, keittiö sekä koulu-

tus- ja kuntoutustiloja. Nykyinen "ylätalo" remontoidaan kuurosokeiden työtiloiksi, jonne sopivat niin kudonta, rottinkityöt kuin pyöränkorjauskin. Koko rakennusurakan tulisi olla valmis maaliskuussa 1997.

Jyväskylän kuulonäkövammaisten lasten keskuksessa tehdään myös remonttia. Tilaa saadaan hieman lisää; yläkertaan tulevat toimistotilat ja alakerta rauhoitetaan asiakkaiden ja heidän perheidensä käyttöön. Lisäksi lattiaa uusitaan ja seiniä maalataan niin, että niissä huomioidaan paremmin kuulonäkövammasta aiheutuvat erityistarpeet.

Myös keskustoimisto suunnittelee muuttoa. Olemme siirtymässä kaupungin keskustaan, Uudenmaankadulle. Vuokranantaja suorittaa peruskorjauksen toimistoa varten ja pääsemme muuttamaan aivan "uusiin" tiloihin. Erityisen iloisia olemme neuvottelutilasta. Nyt voimme pitää hallituksen ja muutkin kokoukset omissa rauhallisissa tiloissa. Muutto tulee tapahtumaan kesäkuun loppupuolella. Uuteen keskustoimistoon on hankintalistalla punainen matto, joten tervetuloa!

Elisa Mikkola

Kuurosokeustyötä suurvallan malliin

Britannian ja Suomen kuurosokeustyön tekee erilaiseksi ainakin yksi asia: maiden koko. Britanniassa on 57 miljoonaa asukasta, joiden joukkoon mahtuu noin 21 000 kuurosokeaa.

"Britanniassa on vaikeampi järjestää koko maan kattavia ja täydellisiä palveluita kuurosokeille kuin Suomessa. Pienehkön järjestön on hankalampi hallita tilannetta; ihmisiä ja byrokratiaa on niin paljon", kertoo Britannian järjestön Sensen puheenjohtaja Rodney Clarke. Tämä hauska ja parrakas mies vieraili Suomessa tammikuun lopulla. Rodney tekee töitä myös IAEDB:lle, kuurosokeiden ammattihenkilöstön kansainväliselle järjestölle.

Byrokratiaa uhmaten Sense on ahkeroinut Britannian kuurosokeiden aseman parantamiseksi jo 40 vuotta. Tänä vuonna vietettävän merkkivuoden pääjuhlia vietetään komeasti Buckinghamin palatsissa, kuningattaren hovissa.

Sense toimi aluksi kuurosokeiden lasten vanhempien järjestönä. "Toiminta ammatillistui, kun vanhemmat huolestuivat huonojen palveluiden vuoksi.

Koulun jälkeen kuurosokeille ei ollut tarjolla mitään muuta kuin elämää laitoksissa", Rodney kertoo.

Nykyään Sensellä on toimintakeskuksia ympäri maata, Etelä-Englannista Skotlantiin ja Pohjois-Irlandiin. Tärkein toiminnan muoto on asumispalveluiden ylläpito työikäisille kuurosokeille aikuisille. "Olemme päättäneet, että emme ryhdy ylläpitämään kouluja. Tehtävämme on pitää huolta siitä, että valtio järjestää kuurosokeille tarvittavat koulut."

20 aluesihteerä ympäri maan

Sense ylläpitää myös kuurosokeiden aluesihteerijärjestelmää. Parinkymmenen aluesihteerin verkosto kattaa koko maan. Yhden aluesihteerin "hoidossa" voi siis olla jopa tuhatkunta kuurosokeaa.

"Aluesihteerijärjestelmän ongelmana on rahoituksen järjestäminen. Systemi rahoitetaan suureksi osaksi avustuksilla, joita saadaan paikallishallinnolta. Toisena rahanlähteenä on hyväntekeväisyys. Se taas tarkoittaa käytännössä sitä,

että saadun rahan määrä ei voi kasvaa kovin paljoa, eikä toimintaa voida laajentaa."

Sense järjestää myös lomatoimintaa kuurosokeille lapsille ja aikuisille. Samoin Usher-työtä järjestetään erikseen; Sensen tiedossa on noin tuhat Usher-tapausta Britannian alueella.

Vanhuspalvelut kehitteillä

Parhailaan kehitellään etenkin vanhusten palveluita. Rodneyn mukaan kuurosokeiden lasten ja aikuisten palvelut ovat Britanniassa hyvällä mallilla. "Samaa ei voi sanoa vanhusten palveluista: ne ovat kamalia." Reilusti yli puolet maan kuurosokeista on vanhuksia.

"Olemme ryhtyneet järjestämään palveluita myös kuurosokeille van-

huksille, vaikka tämä ryhmä ei perinteisesti ole kuulunut toimintamme piiriin. Suurin osa kuurosokeista vanhuksista ei myöskään pidä itseään varsinaisesti kuurosokeina - vammat liittyvät vanhenemisprosessiin. Silti tästä seuraa ongelmia, joissa me voimme auttaa".

Kuurosokeat lähelle perhettään

"Mitä tulee kuurosokeiden asumistilanteeseen, olemme saavuttamassa vaihetta jossa toimintakykyisimmät kuurosokeat asuvat omissa asunnoissaan kolmenviiden hengen ryhmäkodeissa. Me annamme heille taustatukea."

"On toisaalta epätodennäköistä, että kaikille kuurosokeille, myös paljon apua tarvitseville saataisiin omat asunnot. Se olisi taloudellisesti mahdotonta meille. Osa kuurosokeista asuu siis edelleen laitoksissa."

"Periaatteemme on ollut, että kuurosokeiden pitäisi voida asua lähellä perhettään. Kuurosokeita on kuitenkin niin vähän, että palveluiden piiriin on otettu myös muita ryhmiä, jotta periaatetta voitaisiin toteuttaa."

"Tästä on aiheutunut ongelmia vanhempien kanssa. He eivät hyväksy, että palveluita tarjotaan

myös muille ryhmille. Joidenkin mielestä meidän pitäisi palvella vain esimerkiksi Rubella-lapsia tai nuoria. Tietenkään emme voi käytännössä toimia näin."

Kansainvälistä meininkiä

Sensen suurimmat tulevaisuuden haasteet liittyvät kansainvälistymiseen. Järjestö avasi vähän aikaa sitten pelkästään kansainvälisiin asioihin paneutuvan toimiston Birminghamiin.

"Uskon, että tulevaisuudessa emme tee enää lainkaan projekteja yksin pelkästään Britanniassa. Kaikkiin toimintoihin pyritään löytämään ulkomainen kumppani", Rodney toteaa ja lähtee kiinnostuneena tutkimaan Suomen järjestön toimipisteitä. -LE

#####

Retinitis-yhdistyksen puheenjohtaja vaihtui

Retinitis-yhdistys on saanut uuden puheenjohtajan, Seppo Jurvan Lappeenrannasta. Hän seuraa tehtävässä Maija Lindroosia. Jurvanen on toiminut aikaisemmin kahdeksan vuotta yhdistyksen rahastonhoitajana.

Suomalainen ei tingi omista eduistaan

Suomalainen haluaa säilyttää itsellään hyvinvointiyhteiskunnan edut eli hyvin järjestetyn sosiaaliturvan ja korkean elintason. Samalla hän olisi valmis tinkimään naapurille annetuista eduista. Tällaista vihjaa Elinkeinoelämän valtuuskunnan, EVA:n raportti suomalaisten asenteista. Lähes 80 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että hyvinvointivaltion ylläpito tulee liian kalliiksi ja sen uudistaminen vaatii jokaiselta henkilökohtaisia uhrauksia.

Käytännössä ei kuitenkaan olla valmiita tinkimään omista etuuksista. Peräti 85 prosenttia suomalaisista kokee hyvinvointiyhteiskunnan saavutetuksi eduksi, josta luopuminen on vaikeaa. Kun ei voi olla varma siitä, uhrautuvatko muut, on varminta pitää kiinni omista eduista, suomalainen ajattelee.

Väestön eri ryhmät suhtautuvat myös hyvin eri tavoin hyvinvointiyhteiskunnan uudistamiseen. Vähiten muutoksia nykyiseen tilanteeseen haluavat vasemmistopuolueiden kannattajat ja työttömät. Nykyistä hyvinvointivaltion mallia olisivat valmiita muuttamaan kokoomuslaiset, yrittäjät ja johtavassa asemassa toimivat.

Lähde: EVA:n raportti suomalaisten asenteista 1995.

"ELÄMÄ OMISSA KÄSISSÄ" 4. Kuurosokeiden Eurooppa-konferenssi

Euroopan kuurosokeat kokoontuvat seuraavaan, järjestyksessä neljänteen, konferenssiin Espooseen kokoushotelli Matinlahteen kesäkuun 12.-16. päiviksi. Konferenssin teema on "Elämä omissa käsissä". Konferenssin eri päivät ryhmittyvät otsikoihin "Kuurosokeiden organisaatiot", "Kommunikaatio" ja "Työ ja työllisyys". Konferenssin suojelijaksi on lupautunut rouva Eeva Ahtisaari.

Eri puolilta Eurooppaa on kutsuttu asiantuntijoita kertomaan ajankohtaista tietoa konferenssin aiheista. Konferenssin virallinen kieli on englanti mutta kaikki puhe tullaan myös suomeksi. Yleisökeskusteluille on varattu aikaa jokaisena päivänä. Niiden aiheina ovat "Kuurosokeiden Eurooppa-unioni", "Vuorovaikutus yhteisössä" ja "Työn merkitys kuurosokealle".

Konferenssiin on kutsuttu osallistujia kaikista Euroopan Sokeiden Unionin (EBU:n) jäsenmaista. Osallistujien määrän odotetaan nousevan 100 - 150:een kun lasketaan mukaan kuurosokeiden osallistujien lisäksi heidän tulkkinsa ja järjestöjen edustajat.

Konferenssin koko ohjelma ei koostu pelkistä luennoista. Konferenssin aikana ehditään viettää myös suomalaista juhannusjuhlaa, osallistua Espoon kaupungin vastaanotolle ja käydä retkellä. Retki, jolle on varattu aikaa koko lauantaiaamupäivä, vie osallistujat vaihtoehtoisesti Helsinkiin tutustumaan TempPELLIAUKION kirkkoon ja kaupungin keskustaan tai Halosenniemen museoon Tuusulassa.

Konferenssin osanottajat pääsevät myös nauttimaan suomalaisesta kulttuurista. Heille esiintyy teatteriryhmä "Törmäys", minkä lisäksi konferenssissa ovat esillä ehdotukset Vuoden 1996 Veistokseksi. Osallistujat äänestävät esillä olevista töistä Euroopan Vuoden Veistoksen 1996 ja äänestyksen tulos julkistetaan viimeisenä iltana päättäjäsillallisen yhteydessä. Lisäksi järjestetään näyttely edellisten vuosien Vuoden Veistoksista.

Konferenssin yhteyteen on myös suunniteltu kuurosokeiden työn esittelyä ja apuvälinenäyttelyä. Tarkoitus on tarjota osallistujille viihtyisissä puitteissa mahdollisimman monipuolista tietoa erilaisista ajankohtaisista aiheista. -UO

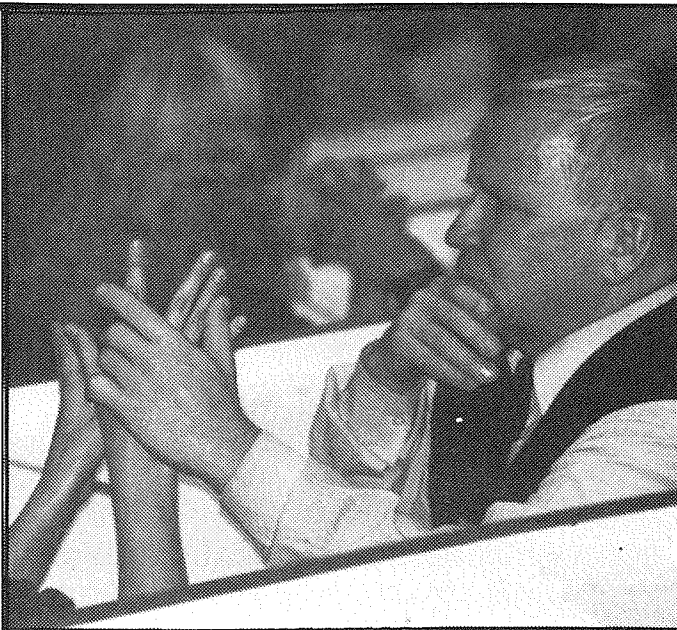
Usherin syndrooma – perinnöllinen sairaus

Kuulonäkövamma synnä on tavallisimmin Usherin syndrooma. Usher ei ole yhtenäinen sairaus. Siitä löytyy kolme erilaista päätyyppiä.

Usherin syndroomaan liittyy sekä näkövamma (Retinitis pigmentosa) että sisäkorvaperäinen kuulovamma.

Usher on peittyvästi periytyvä sairaus. Siinä on kolme päätyyppiä ja useita erilaisia alatyyppejä riippuen siitä, missä paikassa geenivirhe on. Kaikille alatyypeille on yhteistä, että geenivirhe on peittyvä. Terveet vanhemmat voivat siten saada lapsen, jolla on Usherin syndrooma. Tällöin molemmat vanhemmat ovat peittyvän geenivirheen kantajia ja heidän lapsillaan on 25 prosentin riski sairastua Usherin syndroomaan.

Geenitutkimus on kehittynyt. Jokaisen perheen kohdalla on mietittävä, mitä geenitutkimuksia heille on mahdollista tehdä.

Kädestä käteen viittominen on monen Usheria sairastavan kommunikointitapa.

Kuulovammat vaihtelevat

Kuulovamma voi jo syntyessä olla vaikea-asteinen, jolloin Usherin syndroomaa nimitetään 1-tyyppi-seksi (USH1). Tällöin lapsi ei pysty kuulokojeidenkaan avulla kuulemaan puhetta, vaan hänen pääasialliseksi kommunikointikeinokseen tulee viittomakieli. Tässä Usherin tyyppissä myös tasapainoelin on häiriintynyt siten, että lapsi oppii kävelemään normaalia myöhemmin. Aikuisiässä esiintyy huimausta.

Usher 2 (USH2) on muoto, jossa kuulovamma on lievempi ja siksi se usein todetaan vasta leikki- tai kouluiässä. Lapsi oppii puhumaan ja pystyy kuulokojeiden avulla kommunikoimaan puheella läpi koko elämänsä. Tasapainoelimen toiminta on normaalia.

Usher 3 (USH3) on Suomessa yleinen, mutta muualla maailmassa harvinainen. Usher 3:ssa kuulovammat ovat hyvin erilaisia ja ne ilmenevät eri iässä eri ihmisillä.

Joillakin lapsilla kuulovamma on vaikea jo pienestä alkaen, jolloin puheen kehittyminen on hidasta. Lapsi tarvitsee kommunikoinnin apuna viittomia. Useimmiten kuulovamma on niin lievä, että se löytyy vasta kouluiässä. Tämän ryhmän Usherit puhuvat normaalisti ja käyttävät kuulokojetta vain kuulemisen apuvälineenä.

Näkövamma syy verkkokalvon rappeutuma

Usherin syndrooman näkövammat syntyvät, kun verkkokalvon aistin-solut vaurioituvat. Ensin ne vaurioituvat aivan pieneltä alueelta. Keskeisen näkökentän ympärille muodostuu heikommin näkeviä alueita ja hämärässä näkeminen vaikeutuu. Toinen vaiva on häikäistyminen auringossa tai voimakkaan lampun valossa.

Verkkokalvon muutokset kehittyvät yleensä hitaasti. Monilla Ushereilla on käyttökelpoinen näön jäännös vanhuuteen asti. Pieni näkökenttä (putkinäkö), hämäräsokeus ja häikäistyminen vaikeuttavat liikkumista ja kommunikointia ja sen vuoksi näkökentän muutoksia ja hämäränäköä tulisi seurata jo esikouluikästä saakka.

Kuntoutusta läpi elämän

Usherin syndrooman diagnostisointi (toteaminen) ja hoito vaativat monien lääketieteen alojen yhteistyötä. Vielä laajempi yhteistyö on tarpeen Usherin syndroomaa sairastavan ja hänen perheensä auttamisessa, tukemisessa ja kuntouttamisessa.

Sopeutumisvalmennusta Usherlapsille ja -perheille järjestävät Kuulonäkövammaisten lasten Kuntoutuskeskus Jyväskylässä sekä Kuulonhuoltoliiton Lasten kuntoutuskoti Helsingissä.

Aikuisten kuntoutustyötä tekevät Suomen Kuurosokeat ry, Kuulonhuoltoliitto ry, Kuurojen Liitto, Näkövammaisten Keskusliitto ja Arlainstituutti. -LT

(Artikkeli on lyhennelmä Kuulonhuoltoliitto ry:n esitteestä).

Lisätietoa Usherista

Suomen Kuurosokeat ry:n julkaisu:

USHER-SYMPOSIUM

Helsinki
12.-13.8.1991

Hinta 10 mk (lisäksi lähetyskulut).
Voit tilata kirjan
Suomen Kuurosokeat ry:ltä
Mäkelänkatu 52 A
00510 Helsinki

Flunssa vai influenssa?

Nenä vuotaa, aivastuttaa, olo tuntuu kuumeiselta, lihaksia särkee. Onkohan flunssa tulossa? Flunssa on ihmisten antama yleisnimitys talven taudeille. Kysymyksessä saattaa olla myös influenssaviruksen aiheuttama tauti, joka on aivan eri juttu. Mitä eroa näillä kahdella, flunssalla ja influenssalla oikein on? Kysyin asiaa työterveyslääkäriltämme, lääket. tri Kari Raijlta.

Yleensä näitä kahta otsikon ilmaisuja käytetään rinnakkain ja ihmiset luulevat niiden tarkoittavan samaa asiaa. Lääkärin mielestä käsitteillä on kuitenkin suuri ero, joka liittyy sekä näiden tautien ennaltaehkäisyyn että hoitoon.

Influenssa on joko A- tai B-influenssavirusten aiheuttama sairaus. Näistä kahdesta A-influenssat ovat yleensä sairauksina "kovempia" ja B-virusten aiheuttamat taudit lievempiä. Sekä A- että B-virukset muuttavat omaa viruksen rakennettaan ajoittain.

Yleensä uusi virus on ominaisuuksiltaan sellainen, jota vastaan ihmisen oma puolustusmekanismi ei heti toimi koska se ei ole aikaisemmin tavannut tätä uutta virusmuotoa.

A-virus on nimetty niiden paikkojen mukaan, missä uusi virus on syntynyt, esimerkiksi hongkongilainen ja aasialainen.

Rokote suojaa osittain

Uusia viruskantoja pyritään seuraamaan maailmanterveysjärjestön WHO:n taholta. Mikäli uusia influenssaviruksia löydetään, niitä kohtaan pyritään kehittämään nopeasti rokote. Näillä rokotteilla voidaan suojautua virustartuntaa vastaan. Rokote antaa noin 70 prosentin suojan. Tämä tarkoittaa sitä, että myös osa rokotetuista ihmisistä sairastuu, mutta tauti on lievempi kuin rokottamattomilla.

Joka vuosi, elokuun aikana, tehdään joka maassa uudet rokotteet. Ne valmistetaan WHO:n influenssatiedotteiden pohjalta. Rokote annetaan heikkokuntoisille ja sellaisille, joilla on jokin perussairaus, esimerkiksi astma, reuma, sydänsairaus tai syöpä. Terveitä ja hyväkuntoisia ihmisiä ei yleensä rokoteta.

Influenssaa vastaan voidaan pyrityä myös viruslääkkeellä (esimerkiksi Atarin).

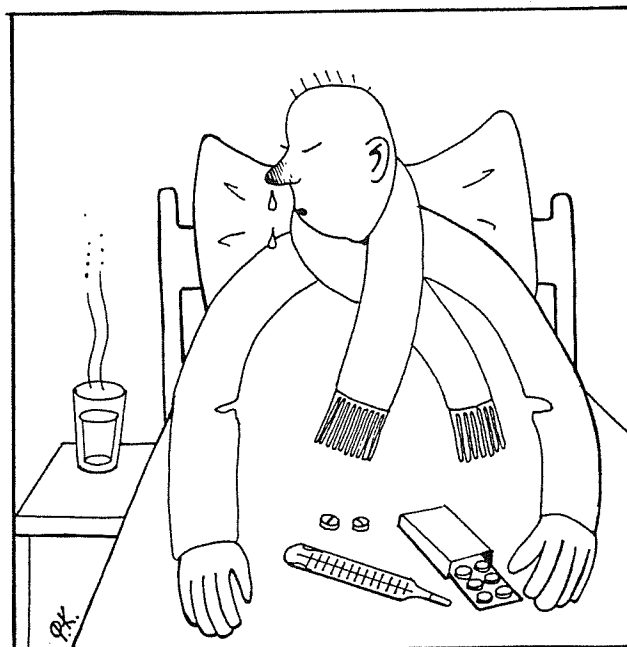
Se auttaa mikäli hoito aloitetaan heti ensioireiden ilmaantuessa. Ensioireita ovat kuume, lihassäryt, yskä ja nuha.

Flunssa

Flunssa tarkoittaa erilaisia hengitystie-infektioita, jolloin aiheuttaja voi olla jokin bakteeri tai virus, myös influenssavirus. Aiheuttaja voi olla myös viruksen ja bakteerin välimuoto, esimerkiksi keuhkoklamydia ja mycoplasma.

Useissa tapauksissa flunssan hoitoon riittää lepo ja runsas nesteen nauttiminen. Oloa voi helpottaa myös apteekista vapaasti saatavilla lääkkeellä.

Jos flunssan aiheuttaja on bakteeri, tarvitaan hoidoksi muutakin kuin lepoa, yskänlääkettä ja nuhalääkettä. Usein tuo muu hoito tarkoittaa antibioottia, jonka lääkäri valitsee kussakin tapauksessa taudin kuvan mukaan. RK

Hoitaminen on tiimityötä

"**H**oitotyöntekijän ja asiakkaan suhde on muuttunut. Enää työntekijä ei voi jaella asiakkaalleen neuvoja ylhäältä alaspäin. Hoitosuhde on kahden ihmisen työryhmä, johon kumpikin antaa oman panoksensa ja josta kumpikin on vastuussa. Suhde perustuu molemminpuoliseen luottamukseen, jossa kumpikin osapuoli voi antaa jotakin toisilleen."

Perheterapeutti **Esa Nyman** puhui hoitotyöntekijän ja asiakkaan välisestä suhteesta Jyväskylässä pidetyillä kuntoutusohjaajien päivillä.

Jotta työntekijä ja asiakas muodostaisivat yhteisen, toisiinsa luottavan tiimin, heidän on päästävä syvässä mielessä samalle aaltopituudelle keskenään. Se taas edellyttää, että työntekijä on sinut itsensä kanssa ja tietoinen niistä asenteista, joiden mukaan hän itse toimii. Itsensä tunteva ihminen heijastaa luottamusta myös muihin päin.

"Kyse on elämän perusasioista, normaalista ihmisten välisestä kanssakäymisestä. On luonnollista, että uusia ihmisiä kohdattaessa ollaan varautuneita.

Jos työntekijä kuitenkin pystyy viestimään luottamusta, se tarttuu myös asiakkaaseen, joka alkaa avautua. Tämä on vastavuoroisuutta; vuorovaikutusta, johon hoitosuhde pohjimmiltaan perustuu", Esa Nyman puhuu.

Itsetuntemustaan voi jokainen testata esittämällä itselleen kysymyksiä: Olenko riittävän varma itsestäni, jotta voin sallia toiselle hänen erilaisuutensa? Pystynkö olemaan tarpeeksi vahva ihmisenä ollakseni erilainen kuin toinen? Pystynkö toimimaan niin, että toinen pitää toimintaani uskottavana, luotettavana ja johdonmukaisena syvässä mielessä?

Syvällisesti ymmärretty työntekijän ja asiakkaan suhde vaatii myös asiakkaalta paljon. "Asiakas nähdään itseohjautuvana, itsenäisenä ihmisenä, jolla on myös vastuu kuntoutumisestaan ja jonka on itse nähtävä vaivaa sen eteen."

Empatiaa ja välittämistä

Kun etsitään luottamuksellisen hoitosuhteen perusteita, tärkeäksi avainsanaksi nousee empatia. "Empatiassa on kyse juuri siitä, että työntekijä ja asiakas tuntevat olevansa samalla aaltopituudella. Jos empatiaa löytyy, asiakas tuntee olonsa turvalliseksi ja luottamuksellinen suhde lähtee synty-mään. Osapuolet pääsevät samalle

ymmärtämisen tasolle ja pystyvät kommunikoimaan niin sanallisesti kuin sanattomastikin."

Samoin perusasioita ovat välittäminen ja rakkaus. "Asiakas testaa, onko työntekijä kiinnostunut hänestä aidosti, vai tekeekö työntekijä työtä vain siksi, että hän saa siitä palkkaa."

Empatian ja välittämisen teemoja on mietittävä myös sanattoman viestinnän kannalta. "Kuurosokeiden kanssa työskennellessä kosketuksen merkitys korostuu. Silloin on hyvä olla tietoinen kosketukseen liittyvistä symbolimerkityksistä." Kaikki eivät myöskään pidä koskettelusta. Yhteinensanattoman viestinnän ja koskettelu kieli voi kuitenkin löytyä vain kunkin ihmisen kanssa erikseen, samalla kun etsitään yhteistä aaltopituutta muillakin tasoilla.

Suhteen molemminpuolisuuteen liittyy myös, että osapuolet pystyvät antamaan palautetta toisilleen. "On pystyttävä keskustelemaan siitä, mikä hoidossa on hyvää ja mikä huonoa."

Kuntoutusohjaajien päivien järjestäjinä olivat Kuulonhuoltoliitto, Kuurojen Liitto ja Suomen Kuurosokeat ry. Päiville osallistui Kuurosokeat ry:n aluesihteerit, Kuulonhuoltoliiton ja sairaaloiden kuntoutusohjaajia, Kuurojen liiton kuntoutussihteerit ja Lasten keskuksen työntekijöitä. LE.

Tekstipuhelinpalvelun hinnat ennallaan

Tekstipuhelinpalvelun peruspalveluiden hinnat eivät ole muuttuneet viime vuodesta. Peruspalveluun soitetuista puhelusta veloitetaan sama hinta riippumatta siitä, miten kauan puhelu kestää. Lisäksi tulee paikallispuhelumaksu. Puheluista veloitetaan siis puhelukohtaisesti, ja puheluiden hinta on määritelty keskimääräisen puhelupituiden mukaan. Tällaisen veloituksen taustalla on pyrkimys tasavertaisuuteen. Halutaan, että peruspalvelun puheluiden hinnat ovat kaikille samat.

Muista kuin peruspalveluista veloitetaan todellisen kustannustason mukaisesti ja laskutus perustuu normaaliin minuuttiveloitukseen. Esimerkiksi ulkomaanpuheluista ja palvelunumeropuheluista veloitetaan minuuttiveloituksen mukaan. Erilaisten puheluhintojen vuoksi on otettu käyttöön eri kutsunumerot eri palveluryhmiin.

0100 2288

Peruspalvelu eli puhelut Suomen tilaajanumeroihin ma-pe 8-17 3,75 mk/puh.+ppm muina aikoina 2,70 mk/puh.+ppm

0100 2299

Puhelut matkapuhelinverkkoihin ja Ruotsiin ma-pe 8-17 2,20

mk/min + ppm, muina aikoina 1,60 mk/puh.+ 1,25/min + ppm

0600 92288

Puhelut maksullisiin asiakaspalveluihin, kuten aikataulu- ja numerotiedusteluihin ja ulkomaanpuhelut 1,60 mk/puh.+ 3,95 mk/min + ppm

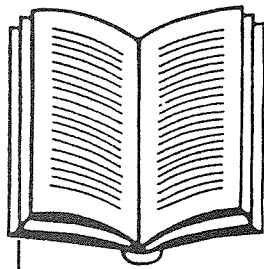
0700 98695

Puhelut maksullisiin viihdepalveluihin 13,60 mk/minuutti + ppm ppm = paikallispuhelumaksu

Koulutusta

Tekstipuhelinvälittäjien koulutus alkaa maaliskuussa Tampereella ja Pietarsaassa. Koulutuksen järjestävät Kuurojen Liitto ry, Kuulonhuoltoliitto ry. ja Suomen Kuurosokeat ry. yhteistyössä. Koulutus on tarkoitettu kaikille tekstipuhelinpalvelun parissa työskenteleville työntekijöille. Kurssilaiset saavat tietoa kuuroudesta, kuulovammaisuudesta ja kuurosokeudesta.

Tavoitteena on, että tekstipuhelinvälityspalvelu voi entistä paremmin palvella käyttäjiään. Onko sinulla ongelmia tai toivomuksia tekstipuhelinvälityspalvelun käyttämisessä. Ota yhteys Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistoon **Terhi Pikkujämsään** ja kerro asioista, joihin haluat parannusta. Puh. (90) 3960 4672, **tekstipuhelin (90) 3960 4677**. Voit myös soittaa palautepuhelimeen, (967) 786 8118.

Kirjapalsta

Paras suomalainen dekkari

Teksti: Eero Vartio

Suomen Dekkariseura järjesti jäsenilleen v. 1994 äänestyksen. Näin etsittiin parasta kotimaista dekkaria elisalapoliisiromaania. Äänestyksen voitti Eeva Tenhusen kirjoittama 'Mustat kalat'. Se ilmestyi vuonna 1964. Teos on Näkövammaisten Kirjastossa ainakin pisteillä (410 sivua).

Selviteltävä murhajuttu on sijoitettu Olavinlinnaan. Minä-kertoja on opiskelijatyttö Liisa Rautasalo. Hän toimii opiskelutovereidensa kanssa turistioppaana.

'Mustien kalojen' tunnelma syntyy oppaan kiireisestä ja rasittavasta työstä, linnaa koskevista karmeista kummitustarinoista ja tekstin lomaan sijoitetuista synkistä runonpätkistä. Linnan pimeisiin sokkeloihin eksymistä, selittämättömiä ääniä, outoja hiippailijoita ja kireitä ihmissuhteita mahtuu alati virtaavaan sateeseen. Vuoropuhelussa on tiettyä tuoreutta, vaikka sitä osittain käydään englanniksi ja saksaksi vierasmaalaisten turistien kanssa. Yksi epäilyistä on aluksi italialainen naissankari.

Lopulta Liisa Rautasalo joutuu itse murhayrityksen uhriksi. Pimeydestä tulee joku ja tyrkkää hänet alas linnan Mustaan torniin. Viimeistään siitä lähtien juttu on karmivan jännittävä, ellet ole arvannut murhaajaa jo aikaisemmin. Minä arvasin sivulla 127 heti, kun siihen asti epäilemäni ilkeäluonteinen Inkeri löydettiin surmattuna.

Toiseksi Dekkariseuran äänestyksessä tuli Mika Waltarin 'Kuka murhasi rouva Skrofin', kolmanneksi Mika Waltarin 'Komisario Palmun erehdys' ja neljänneksi Matti Yrjänä Joensuun 'Harjunpää ja heimolaiset'. Kaikki teokset kuuluvat äänikirjaston kokoelmiin. Omasta mielestäni paras kotimainen dekkari on eräs toinen Harjunpää-kirja, nimittäin 'Harjunpää ja poliisin poika'.

- Suosittelen jännityksen ystäville!

Shakkia!

Tämän vuotiset kuurosokeiden shakin SM-kilpailut pidettiin Loma- ja kurssikeskus Onnelassa 19.-21.1.1996.

Tulokset:

1. Raimo Korpela	4,5 pistettä
2. Kari Hyötylä	3,5
3. Ahti Ronkainen	3
4. Kalle Hautalahti	2
5. Oiva Maksimainen	2
6. Unto Honkanen	2
7. Ahti Myyrä	2
8. Kauko Ronkainen	1

Tiedotusmateriaalia Väestöliitolta

Väestöliitto auttaa ja neuvoo perheitä ja yksityisiä ihmisiä. Sen tavoitteena on parantaa perheiden ja lasten asemaa ja edistää väestöllisesti tasapainoisen yhteiskunnan syntymistä. Väestöliitto valmistaa ja jakaa tiedotusmateriaalia esimerkiksi perheiden ihmissuhteista ja ongelmista. Viimeksi perhesarjassa on julkaistu vaihevuosia käsittelevää materiaalia. Tiedotusaineisto on yleensä maksutonta.

Väestöliitto tuottaa aineiston normaalilla tekstillä, mutta aisti- ja näkövammaisten omat järjestöt ovat saaneet luvan tehdä tiedotusaineistoa myös kuulo- ja näkövammaisia varten. Kustannuksista vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö. Näkövammaisten Keskusliitto valmistaa tiedotusaineistoa pisteillä ja äänitteinä. Suomen Kuurosokeat ry voi myös itse valmistaa esimerkiksi hidasäänitteitä omille lukijoilleen, jos normaali äänite on luettu liian nopeasti. Kuurosokeat voivat tilata Väestöliiton aineistoa pisteillä ja normaaliäänitteinä NKL:stä.

Tilaa osoitteella:

Marjatta Sibakoff, Näkövammaisten keskusliitto, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki, puh. (90) 396 041.

Luonto-aineistoa pistekirjoituksella

Yleisradio on julkaissut kirjan, jonka aihe käsittelee luontoaiheista radio-ohjelmaa Luontoilta. Kirjan on toimittanut Veikko Neuvonen, monivuotinen Luontoillan isäntä. Kirjan alkuperäisversio on myytävänä YLE-shopissa.

Kirja koostuu noin 30 eri kirjoittajan lyhyistä kirjoituksista, joiden teemana on "luonto, eläimet ja ympäristö". Mukana on myös Hannes Tiiran kirjoitus "Luontoilta sokean silmin".

Nyt kirjasta on valmistunut pistekirjoitusversio, johon kuuluu seitsemän sidosta. Kirjat on sidottu spiraalisidonnalla. Sivuja on yhteensä 370. Pistekirja on edullinen, sillä Yleisradio on antanut tukea kirjan valistuskustannuksiin. Pistekirjan hinta näkövammaisille on 150 markkaa, jonka lisäksi tulee 20 markkaa toimituskuluja.

Kirjasta on tehty vain 10 kappaleen ensipainos, joten voit varautua pieneen odotukseen.

Kirjan voit tilata osoitteella:

Tmi Näkövammaispalvelu Pertti Lindblom Sörnäisten rantatie 5 A 13 00530 Helsinki

Voit jättää tilauksesi myös puhelimitse Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistoon (90) 396 041.

Lukijoiden postia

Pitkän iän salaisuus – hyvä olo

Kuopion kuurosokeiden kerhon teräsvaari Teuvo Karppinen juhli 90-vuotissyntymäpäiväänsä ison ystäväjoukon kanssa 13.1.1996 Koivurannassa.

Lauloimme Teuville laulun Päivän säde ja Menninkäinen –sävelen tahdissa:

*"Ajan myötä ikä karttuu
monipoika mieheks varttuu
niin on käynyt Teuvonkin.*

*Tasapaino mielialan
vaikka onkin aika laman
onnistunut Teuvo siinä on.*

*Niin moni poika vanhaks
muuttuu ajatuksiltaan
mut Teuvo aina säilyy ennallaan.*

*Jatka Teuvo samaan malliin
näytä meille tie
se hyvän tuulen tielle vie.*

Kuinka hyvin laulun sanat sopivatkaan juuri Karppisen Teuville, joka on ryhdikäs, nuorekas ja hyväntuulinen.

Teuvo jäi työstään eläkkeelle 65-vuotiaana. Kokemusta ehti kertyä monelta alalta – putkiasentaja, metallimies, verstaas, oluttehdas. Sodatkin tuli koettua: vuosina 42–44 Teuvo oli Äänislinnassa, Virojoella saksalaisten kanssa.

Teuvo asuu nyt yksin. Vaimo, Martta, kuoli pari vuotta sitten. Martan kanssa Teuvo ehti juhlia rautahäitä eli 65 vuotta yhteistä taivalta.

Kotiavustaja käy nyt kolmesti viikossa auttamassa. Teuvo lenkkeilee, käy kerhossa, istuu ryhdikkäänä. Moni uteli Teuvalta pitkän iän salaisuutta. "Pitää vaan olla reipas ja elää tasaista elämää", Teuvo lausahti. – Siinähan se!

Seija Troyano

Kiitos!

Joulu oli minulle yllätys.

Joulukortteja tuli paljon ja sain huomata, että ystäviä on enemmän kuin ihminen osaa aavistaakaan.

Monen osoitetta en tiedä. Siksi kiitänkin näin lehden palstalla ja toivotan teille onnea ja terveyttä alkaneella vuodella 1996.

Vieno Hyttinen

Vastaus löytyi Tuntosarven sivuilta

Minulla on ollut kysymyksiä, joihin olen toivonut saavani vastauksen. Vastaukset löytyivätkin joulukuun ja tammikuun Tuntosarvi-lehdestä.

Elämäni varrella olen tuntenut eri kirkkokuntiin kuuluvia ihmisiä. Syksyllä heräsi kysymys: Viettävätkö juutalaiset joulua suomalaisten tavoin?

Tunnen juutalaisen pariskunnan, ja lähetin heille joulukortin, kuten monille ystäville. Kun joulukuun Tuntosarvi tuli, selvisi, että heillä ei ole joulua vaan hanukkajuhla.

Sitten oli toinen kysymys, joka on arkarruttanut mieltäni. Miten havaitaan lapsen synnynnäinen kuurous?

Eihän lääkäritkään pysty sanomaan vastasyntyneestä lapsesta, kuuleeko se vai ei. Sama taitaa olla syntymästä saakka sokean lapsen laita. Artikkelit, jotka julkaistiin Pauli Kelderista, antoivat minulle vastauksen. Onneksi on sellaisia, jotka kertovat avoimesti ja suhtautuvat oikein lapsensa vammaisuuteen. – Hyvää kevättalven jatkoa!

Vieno Hyttinen

Työharjoittelujaksolla keskustoimistossa

Hei, nimeni on Juha Nieminen. Opiskelen Kiipulan kauppaoppilaitoksen julkishallinnon linjalla viimeistä vuotta. Koulutukseen kuuluu neljän viikon mittainen työharjoittelujakso, jonka suoritin Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistossa 2.–26.1.

Koulussamme on opiskelemassa joitakin kuuroja oppilaita. Heihin tutustuminen on tuonut minulle viittomakielen alkeistaidot, joten tämä harjoittelupaikka oli juuri sopiva minulle.

Olen viihtynyt täällä työssäni niin hyvin, että kouluun palaaminen näin toiseksi viimeisenä työpäivänä tuntuu ankealta. Tytöt täällä toimistossa ovat olleet mukavia työtovereita ja heidän kanssaan luisti sekä juttu että työnteko.

Myös työtehtävät ovat olleet erittäin vaihtelevia, kahta samanlaista työpäivää ei ole ollut. Tuskinpa voi enää "konttorityötä" tehdä monipuolisemmin, mihin minulla täällä on ollut tilaisuus.

Töiden moninaiseen kirjoon kuului tekstinkäsittelyä, kopiointia, arkistointia, postitusta, äänikasettien kopiointia ja vielä pieniä talonmiehen tehtäviä; aina jotakin pientä korjattavaa, jossa minä olen voinut olla avuksi.

Iloista työharjoittelujaksoa lämmöllä muistellen ja valoisia tulevaisuuden näkymiä toivotellen niin lukijoille, kuin toimiston tytöillekin. Toivottavasti vielä tapaamme.

Juha Nieminen

Äitien turvattomuus

Valtion rahankäyttö on ihmeellistä. Perustetaan rauhanturvajoukkoja ulkomaita varten ja ostetaan kalliita lentokoneita, jotka ovat täysin tarpeettomia. Näihin löytyy rahaa. Mutta kun tulee puhe sairauden kuntoutuksesta, kotiäitien palkasta tai sairauspäivärahasta, sanotaan että ei ole varoja. Näitä pitää huonontaa tai ottaa kokonaan pois.

Laissa on ihmeellinen aukko. Kotiäiti ei saa työstään palkkaa, kun hän hoitaa kotia ja omia lapsia. Tämän aukon voisi paikata. Naapureina asuvat äidit voisivat vaihtaa lapset päiväksi ja hoitaa toistensa lapsia. He voisivat sopia keskenään jokin rahamäärä palkaksi. Verottajaa varten he voisivat kirjoittaa palkanmaksulomakkeen. Ja koska molemmilla olisi sama palkka, rahoja ei tarvitsisi siirrellä mihinkään. Näin molemmille kerääntyisi eläkettä ja kumpikin saisi sairastuessaan Kelalta sairaspäivärahaa. Tosin molemmat joutuisivat maksamaan verot ja sosiaalimaksut.

Minun nähdäkseni tämä on täysin mahdollista ja voimassa olevan lain mukaista. Tiedän myös henkilön, joka tuntee tämän epäkohdan.

Naiset, nostakaa asia puheenaiheeksi vaikkapa kirjoittamalla tässä lehdessä. Kun seuraavan kerran näette kunnanvaltuutetun tai kansanedustajan, jota olette itse äänestäneet, kysykää, miksi hän ei ole tehnyt aloitetta tämän asian parantamiseksi.

Siis naiset, nyt joukolla ja yhteistyöllä toimimaan omien etujenne puolesta.

Pentti Lehtinen

Pieni perhejuhla

Syksyinen lauantapäivä oli kolea ja hämärä, talven tuloa enteilevä. Kuitenkin tuosta päivästä jäi herkkä, lämmin muisto. Silloin vietettiin neljännen lapsenlapsemme, pienen pojan ristiäisiä.

Kun saavuin juhlataloon, merkkihenkilö nukkui pihalla vaunuissaan kaikessa rauhassa. Äiti järjesteli kahvipöytää ja isä yritti viihdyttää kaksivuotiaista isoasiskoa. Kastepöytä oli valmiiksi laitettu. Se oli peitetty valkoisella liinalla. Kastemaljassa oli haaleata vettä. Pöydällä oli myös Raamattu ja palava kynttilä, maljakossa hento kukkimppu, sinistä iiristä ja valkoista harsokukkaa.

Vähitellen alkoivat vieraat saapua. Tulivat kummit, mummit ja vaarit, tädit, eno ja pienet serkkutyöt sekä Kirsti-pastori. Vauva haettiin sisälle. Tuleva kummitäti puki hänet valkoiseen, pitkään kastemekkkoon. Sama mekko oli puettu hänen isälleen lähes 30 vuotta sitten.

"Ystävä sä lapsien, katso minuun pienehen. Minne käynkin maailmassa, sinä olet hoitamassa." Tällä tutulla lastenvirrellä aloitettiin kastetilaisuus. Pastori puhui ja luki kastekäskyn. Hän teki ristinmerkin lapsen kasvoihin ja rintaan lausuen: "Ota pyhä ristinmerkki kasvohisi ja rintaasi todistukseksi siitä, että ristiinraulittu Jeesus Kristus on sinut lunastanut ja kutsunut opetuslapsekseen. Tämän jälkeen kummisetä luki Markuksen evankeliumia: "Jeesuksen luo tuotiin lapsia, että hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta tämän huomattuaan Jeesus närkästyi ja sanoi heille: Sallikaa lasten tulla minun tyköni, minun luokseni, älkääkä estäkö heitä, sillä heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta."

Isä meidän-rukouksen jälkeen Kirsti-pastori pani kätensä lapsen päälle lausuen: "Te vanhemmat olette antaneet tälle lapselle nimen Eerik Jalmari. Pyhässä kasteessa hänet otetaan Kristuksen ja hänen kirkkonsa yhteyteen."

Hän puhui vanhemmille ja kummeille sanoen: "Pyhä kaste velvoittaa teitä yhdessä seurakunnan kanssa huolehtimaan lapsen kristillisestä kasvatuksesta.

Uskontunnustuksen jälkeen seurasi kaste. Pastori valeli lapsen päätä kolmasti lausuen: "Eerik Jalmari, minä kastan sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen."

Pastori ojensi vanhemmille seurakunnan lahjoittaman kastekynttilän, jonka hän sytytti. "Tämä kastekynttilä on tarkoitettu kastepäivän muistoksi ja kasteen vuosipäivänä poltettavaksi." Pastori jatkoi vielä: "Jeesus sanoo: Minä olen maailman valo. Se joka seuraa minua ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.

Tämän mieleenpainuvan juhlahetken lopuksi lauloimme "Maan korvessa kulkevi lapsosen tie, vaan ihana enkeli kotihin vie". Me kolme mummoa, yksi isomummo ja me kaksi tavallista, lauloimme muiden mukana äänet värähdellen ja luulen, että ajatuksemme kulkivat samoja ratoja. Että se enkeli kulkisi lastemme ja lastenlastemme vieressä kylmässä ja kovassa maailmassa. Tänä päivänä ajattelimme erityisesti Eerik-poikaa, joka koko toimituksen ajan oli tyytyväinen ja rauhallinen.

Ritva Väisänen